

TADEUSZ GORCZYŃSKI, JADWIGA MAZUROWA

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO TOWARZYSTWA BOTANICZNEGO ZA 1968 R.

I. Członkowie Polskiego Towarzystwa Botanicznego

W dniu 31 XII 1968 roku Polskie Towarzystwo Botaniczne liczyło 15 członków honorowych zagranicznych i 825 członków krajowych, w tym:

członków honorowych	7
członków zwyczajnych	394
członków nadzwyczajnych	424

Walne Zgromadzenie w dniu 9 września powołało na członków honorowych prof. dr Hannę Czechtową, prof. dra Franciszka Górskiego, prof. dra Stefana Krupko, prof. dra Jana Zabłockiego.

II. Działalność Zarządu Głównego

W 1968 roku kierował Towarzystwem Zarząd Główny, wybrany przez Walne Zgromadzenie 12 IX 1967 r. w składzie:

Przewodniczący	prof. dr Henryk Teleżyński
Wiceprzewodniczący	prof. dr Franciszek Górski
Sekretarz Generalny	prof. dr Tadeusz Gorczyński
Skarbnik	prof. dr Alina Skirgiełło
Redaktor Naczelny	prof. dr Waclaw Gajewski
Bibliotekarz	prof. dr Mikołaj Kostyniuk

Przewodnicząca Komisji Popularyzacji Wiedzy Botanicznej doc. dr Ludmiła Karłowiczowa.

Członkowie Zarządu

Prof. dr Stefan Krupko	Prof. dr Bogumił Pawłowski
Prof. dr Józef Mądalski	Prof. dr Tadeusz Sulma
Prof. dr Adam Paszewski	Prof. dr Jan Zabłocki

W skład Zarządu Głównego wchodzi ponadto przewodniczący Zarządów Głównych Sekcji i przewodniczący Oddziałów.

Komisja Rewizyjna

Przewodnicząca	Prof. dr Hanna Czczottowa
Członek	Prof. dr Jerzy Ważny
Członek zastępca	Prof. dr Józef Kochman

W 1968 roku odbyły się trzy posiedzenia plenarne Zarządu Głównego i 10 posiedzeń Prezydium, ponadto szereg narad nie protokółowanych.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Główny poświęcił najwięcej uwagi:

gospodarce finansowej — jak co roku opracowywano sprawozdania kwartalne i roczne, dyskutowano nad budżetem, opracowano preliminarz budżetowy na 1969 r. Duży nacisk położono na zbieranie składek zaległych. Wprowadzono zwyczaj zbierania składek na rok z góry, ze względu na to, że „Wiadomości Botaniczne“, które otrzymują wszyscy Członkowie PTB, zamawiane są w grudniu roku bieżącego na rok następny. Akcja ta dała dobre rezultaty, zaległości w opłacaniu składek wydatnie zmniejszyły się i wielu członków ma zapłacone składki na rok z góry,

sprawom wydawniczym — dyskutowano nad trudnościami finansowymi i personalnymi w redakcji naszych wydawnictw, gdzie na 1,5 etatu przypada przeciętnie do opracowania redakcyjnego 180 arkuszy rocznie. W związku z tym wystąpiono do PAN o etat asystenta redakcyjnego,

bibliotece — wystąpiono do PAN o umożliwienie kontynuowania prenumeraty *American Journal of Botany*, *Botanical Gazette* i *Physiologia Plantarum*. Wiele czasu poświęcono sprawom personalnym i lokalowym biblioteki. Wystąpiono do PAN o etat bibliotekarza. Rozważano możliwość uzyskania pomieszczenia dla magazynu biblioteki;

organizacji Zjazdu sekcji Fizjologii Roślin w Toruniu połączonego z Walnym Zgromadzeniem.

Poza tym załatwiono szereg spraw bieżących związanych z życiem Oddziałów i Sekcji Towarzystwa.

W 1968 r. wprowadzono zwyczaj organizowania posiedzeń Zarządu Głównego kolejno w różnych ośrodkach naukowych, gdzie mają swoje siedziby Oddziały PTB. Pierwsze zebranie tego typu odbyło się w Lublinie.

III. Działalność Oddziałów i Sekcji

Polskie Towarzystwo Botaniczne posiada 12 Oddziałów terenowych i 5 Sekcji. Liczebność i działalność Oddziałów przedstawia poniższe zestawienie:

Szczegółowa tematyka referatów wygłoszonych na zebraniach Oddziałów przedstawia się następująco: anatomia, cytologia i embriologia — 10 referatów, fizjologia — 28 referatów, florystyka — 46 referatów, genetyka — 6 referatów, mikologia i fitopatologia — 4 referaty, rolnictwo, łąkarstwo — 9 referatów, inne

Dane obrazujące liczebność i działalność Oddziałów Polskiego Towarzystwa Botanicznego
za 1968 rok

Oddziały	Członkowie zwyczajni	Członkowie nadzwyczajni	Razem członków	Zebrania naukowe	Referaty	Frekwencja na zebraniach	Wycieczki	Prelegenci z innych Oddziałów	Prelegenci zagraniczni	Prenumerata Acta Soc.
Białystok	4	13	17	6	9	15—20	—	—	—	—
Bydgoszcz	9	20	29	6	6	12—17	1	—	—	—
Gdańsk	11	13	24	8	10	13—37	—	3	—	5
Kraków	97	24	121	28	38	17—74	—	—	1	10
Lublin	13	30	43	14	14	7—23	—	2	1	4
Łódź	26	25	51	8	11	20—70	—	—	4	5
Poznań	47	66	113	6	12	9—54	—	—	—	3
Olsztyn	11	21	32	8	8	12—18	—	—	—	4
Szczecin	15	14	29	12	15	15—20	—	2	—	—
Toruń	23	16	39	11	12	22—43	1	—	—	2
Warszawa	94	147	241	10	10	14—65	—	1	2	5
Wrocław	51	35	86	13	13	19—75	2	1	2	11
Razem	401	424	825	133	158		4	9	10	49

tematy, jak sprawozdania ze Zjazdów i Sympozjów, Kongresów, wyjazdów zagranicznych itp. — 45 referatów. Niektóre Oddziały organizowały wycieczki naukowe (Bydgoski — 1 wycieczkę, Toruński — 1 wycieczkę, Wrocławski — 2 wycieczki). Frekwencja na zebraniach i wycieczkach wahała się w granicach od 7—75 osób, a zależała przede wszystkim od tematyki referatów a także od liczebności Oddziałów.

W zebraniach Oddziałów brali udział i wygłaszali referaty prelegenci z różnych Oddziałów a także botanicy zagraniczni. W Krakowie wygłosił referat prof. dr J. A. Nannfeld z Uppsali, w Oddziale Lubelskim prof. dr Robert Chatel z Francji, w Oddziale Łódzkim dr Olga Erdelska z Bratysławy, prof. dr Matienko z Kiszyniowa,

prof. dr Czajłachian z Moskwy, prof. dr Rejmers z Irkucka, w Oddziale Warszawskim referaty wygłosili: prof. dr W. Larcher z Innsbrucku i prof. dr Borys Matienko z Kiszyniowa, we Wrocławiu prof. dr P. Jacob z Halle i dr Aleksandrowa z ZSSR.

W okresie sprawozdawczym Oddziały kontynuowały akcję opieki nad wybranymi rezerwatami, zapoczątkowaną przez prof. Zygmunta Czubińskiego. I tak Oddział Białostocki opiekował się i prowadził prace badawcze w rezerwacie Jezioro Kolno. Oddział Gdański zajmował się rezerwatem leśnym Parów Węgry w powiecie Sztum, prowadząc obserwacje na założonych powierzchniach doświadczalnych. Zebrane w latach poprzednich materiały do wszechstronnego opracowania przyrodniczego rezerwatu znajdują się w końcowej fazie przygotowania do druku.

W Oddziale Lubelskim w okresie sprawozdawczym zakończono prace nad badaniem zbiorowisk roślinnych w rezerwacie Brzeziczno oraz pracę nad budową anatomiczną drewna brzozy brodawkowatej kilku zespołów rezerwatu. Prowadzone również były badania lichneologiczne, bryologiczne, algologiczne, a także obserwacje nad zachowaniem się poziomu wód gruntowych w jeziorze.

Oddział Łódzki kontynuował badania naukowe w rezerwacie lipy szerokolistnej Dębowiec dotyczące:

- a) struktury drzewostanu lipy szerokolistnej,
- b) zbiorowisk turzycowych i torfowiskowych śródleśnych łąk uroczyska Dębowiec,
- c) form grzybów kapeluszowych.

Oddział Toruński sprawuje opiekę nad rezerwatem leśnym Piwnice, gdzie kontynuowane są długookresowe badania ekologiczne, podjęte przez fitosocjologów, gleboznawców i mikrobiologów.

Oddział Olsztyński prowadzi badania florystyczno-ekologiczne w rezerwacie Lenki pow. Pasłęk.

Oddział Poznański prowadzi kompleksowe badania florystyczno-geobotaniczne na terenie rezerwatu Dębina koło Węgrowca, chroniącego las dębowo-grabowy.

Oddział Wrocławski opiekuje się rezerwatem torfowym Topieliska. Dzięki ekspertyzie prof. Tołpy i zespołu jego pracowników, przeprowadzonej wspólnie z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody i przedstawicielami Uzdrowisk Duszniki, torfowisko Topieliska zostanie w całości zachowane jako rezerwat, natomiast do eksploatacji w celach leczniczych wytypowano inny obiekt nie będący rezerwatem przyrody.

Oddział Lubelski zorganizował w dniu 8 grudnia 1968 r. uroczysty jubileusz 60-lecia pracy naukowej Członka Honorowego PTB prof. dra Piotra Wiśniewskiego, w którym wzięli udział również przedstawiciele innych Oddziałów oraz Zarząd Główny.

Na terenie Oddziałów działały Sekcje: Dendrologiczna, Ekologii i Socjologii Roślin, Fizjologiczna, Mikologiczna, Paleobotaniczna.

Sekcja Dendrologiczna organizowała swoje zebrania naukowe razem z zebra-

niami Oddziałów. Prace Sekcji w ubiegłym roku koncentrowały się wokół organizacji wspólnego Zjazdu Sekcji Dendrologicznych Polskiego i Czechosłowackiego Towarzystwa Botanicznego, który nie doszedł do skutku.

Sekcja Fizjologiczna PTB przy Oddziale Wrocławskim, licząca 19 członków, przejawiała najwyższą działalność. W ubiegłym roku zorganizowano tam 18 zebrań naukowych, na których wygłoszono 18 referatów. Na zebraniach Sekcji wygłaszali referaty prelegenci zagraniczni, a mianowicie dr I. Aleksandrowa z Moskwy i dr Zemanek z Czechosłowacji. W innych Oddziałach członkowie nie organizowali oddzielnych zebrań. Sekcja Fizjologiczna organizuje corocznie zjazdy naukowe wszystkich członków PTB zainteresowanych fizjologią roślin oraz sympozja specjalistyczne. W roku sprawozdawczym w dniach 9—10 września odbył się Zjazd Naukowy Sekcji Fizjologii Roślin w Toruniu połączony z Walnym Zgromadzeniem delegatów Oddziałów. W Zjeździe wzięło udział 80 osób, wygłoszono 24 komunikaty naukowe. Bezpośrednio po Zjeździe odbyło się sympozjum poświęcone regulatorom wzrostu roślin, które trwało 3 dni. W sympozjum wzięło udział 109 osób z kraju i 20 gości zagranicznych. Wygłoszono 57 komunikatów związanych z wynikami badań w tej dziedzinie nauki.

Sekcja Mikologiczna w okresie sprawozdawczym liczyła 75 członków rekrutujących się z Oddziałów: Bydgoskiego, Krakowskiego, Łódzkiego, Toruńskiego, Warszawskiego i Wrocławskiego. Wyodrębnioną działalność prowadziła Sekcja tylko przy Oddziale Warszawskim, gdzie zorganizowano 5 zebrań naukowych, na których wygłoszono 6 referatów. Odbyło się także dwudniowe sympozjum w Łodzi, na którym wygłoszono 5 referatów oraz zorganizowano 1 wycieczkę do 2 rezerwatów przyrody. Członkowie Sekcji prowadzą stale poradnictwo w zakresie fitopatologii, w sprawie zatruc grzybami, w sprawie grzyba domowego; pomagali przy urządzaniu wystawy grzybów organizowanej przez Pałac Młodzieży i Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Warszawie; brali czynny udział w gromadzeniu materiałów do prac Międzynarodowego Komitetu do kartowania grzybów Europy.

Sekcja Paleobotaniczna liczy 59 członków, którzy rekrutują się z Oddziałów: Krakowskiego (23 osoby), Warszawskiego (21 osób), Wrocławskiego (10 osób). Osobne zebrania nie związane z zebraniem Oddziału organizowali członkowie Sekcji w Krakowie (5 posiedzeń, 7 referatów) oraz we Wrocławiu (8 zebrań, 8 referatów, 4 wycieczki). W okresie od 17 do 20 czerwca Sekcja Paleobotaniczna zorganizowała wycieczkę do Białowieży. Sekcja gościła naukowców zagranicznych — prof. dra M. Folieri z Rzymu i prof. dra A. Kołakowskiego z ZSSR.

IV. Działalność Komisji Popularyzacji Wiedzy Botanicznej.

W okresie sprawozdawczym prawie wszystkie Oddziały PTB (z wyjątkiem Olsztyńskiego) prowadziły żywą akcję popularyzacji wiedzy botanicznej.

Ogółem w związku z tą akcją w okresie sprawozdawczym wygłoszono 122 prelekcje, zorganizowano 80 wycieczek, 69 ćwiczeń, 4 wystawy, 6 pokazów filmowych

(jako ilustrację referatów). Było kilka reportaży w radio, ukazały się również notatki w prasie. Wiedzę botaniczną popularyzowano wśród nauczycieli, młodzieży akademickiej, młodzieży ostatnich klas licealnych, ogrodników, zielarzy, członków PTTK, w klubach fabrycznych itd.

V. Biblioteka

W ubiegłym roku biblioteka wzbogaciła się dzięki wymianie, zakupom i darom o 241 pozycji wydawnictw zwartych i o 773 egzemplarze wydawnictw periodycznych. Czasopism kompletowanych na bieżąco jest 325 tytułów.

W okresie sprawozdawczym biblioteka prowadziła wymianę z 21 instytucjami krajowymi i 369 zagranicznymi. W wymianie krajowej wysłano 125 egzemplarzy naszych wydawnictw. W wymianie zagranicznej wysłano do krajów kapitalistycznych 2006 egzemplarzy, do krajów socjalistycznych 750 egzemplarzy. Otrzymano z krajów kapitalistycznych 185 tytułów, 647 egzemplarzy, a z krajów socjalistycznych 63 tytuły, 215 egzemplarzy. Łącznie wysłano w drodze wymiany 2881 egzemplarzy, otrzymano 862 egzemplarze. 9 instytucjom zagranicznym wysłano wydawnictwa PTB dla celów propagandowych bez wymiany: do redakcji Biological Abstracts, do Biblioteki Polskiej w Paryżu, do Biblioteki Uniwersyteckiej w Tunisie, do Akademii Nauk w Phenianie, do Biblioteki Uniwersyteckiej w Tiranie itp.

Wielką niedogodnością biblioteki jest ciasne pomieszczenie. Sytuacja pogarsza się z każdym rokiem, gdyż co roku przybywa około tysiąca pozycji. Dotkliwie też daje się odczuwać brak magazynu. Chociaż Zarząd Główny wiele czasu poświęcił na dyskusję nad tą sytuacją, na razie nie widzi się możliwości zaradzenia temu.

VI. Wydawnictwa

W okresie sprawozdawczym wydrukowano: 4 zeszyty XXXVII tomu „Acta Societatis Botanicorum Poloniae“, 4 zeszyty XII tomu „Wiadomości Botanicznych“, 3 tomy (XXIV, XXV, XXVI) „Monographiae Botanicae“, 1 tom (XXI) „Acta Agrobotanica“, 2 zeszyty IV tomu „Acta Mycologica“ oraz XII tom „Rocznika Dendrologicznego“. Mieszczą się w tym trzy duże prace monograficzne, 111 prac stanowiących wyniki badań własnych autorów, 54 artykuły referatowe oraz 28 recenzji i sprawozdań. Stanowi to 184 arkusze wydawnicze.

Jeżeli chodzi o podział tematyczny prac to przedstawia się on następująco:

Prace florystyczne były drukowane we wszystkich wydawnictwach, i liczba ich wynosi 61, objętość 93,50 arkuszy wyd.

Prace anatomiczne i cytologiczne drukowane były w „Acta Societatis Botanicorum Poloniae“, w „Acta Agrobotanica“, w „Roczniku Dendrologicznym“, łącznie prac 11 o objętości 19 arkuszy wyd.

Prace fizjologiczne drukowane w „Acta Societatis Botanicorum Poloniae“ i w „Acta Agrobotanica“, razem prac 25 o objętości 19 arkuszy.

Prace genetyczne drukowane były tylko w „Acta Societatis Botanicorum Poloniae“ — 4 prace o objętości 5,5 arkuszy wyd.

Prace biofizyczne i biochemiczne drukowane były tylko w „Acta Societatis Botanicorum Poloniae“ — 13 prac o objętości 13,5 arkuszy wyd.

Prace referatowe drukowane były w „Wiadomościach Botanicznych“ i w „Acta Mycologica“ (referaty z Kongresu Mikologów w 1966 r. t. IV zeszyt 2) razem 54 artykuły o objętości 33 arkusze wyd.

Reszta to były recenzje, sprawozdania, komunikaty, wspomnienia — 29 artykułów, objętość 7 arkuszy wyd.

W 1968 r. w „Acta Societatis Botanicorum Poloniae“ ukazało się: 20 prac florystycznych, 20 prac fizjologicznych, 6 prac anatomicznych, 4 prace genetyczne, 13 prac biochemicznych i biofizycznych, 1 wspomnienie.